نگاه بیرون

شکست دشمن پشت دروازه‌های دفاعی ایران

ترجمه و تلخیص: محمدرضا احمدی‌نیا

● نشـریه آن‌لاین نشنال‌اینترست، دیروز مقاله‌ای مفصـل و تحلیلی درباره سیاسـت‌های دفاعی و دیپلماسـی دفاع ایران به قلم یوئل گوزانسـکی و رون تیـرا، دو نفـر از محققـان و ایران‌پژوهان این مؤسسـه منتشـر کرد کـه در آن به بررسـی استراتژی‌های نظامی و دفاعی کشورمان پرداخته اسـت. در ادامه خلاصه‌ای از برگردان این مقاله مفصـل را می‌خوانید: ارتـش و نیروهای نظامی رسـمی ایران به طور تاریخـی از دکترین دفاعی نشئت گرفته‌اند و بر همین اساس ابزارهای اصلی نظامـی ایران، همواره ابزارهای بازدارنده بوده که تلاش می‌کند با ایجاد رعب و وحشـت در دشمن، او را از حمله و دسـت‌درازی منصـرف کند. این ابزارهـای دفاعی که فکر رویارویی مسـتقیم را از هر دشمنی می‌گیرد، در کنار منطقه امن و حائلی که ایران تلاش کرده خارج از مرزهای خود ایجاد کند، این کشـور را از درگیرشدن در آتش‌هایی که خاورمیانه را تا امروز سوزانده، در امان نگه داشته اسـت؛ اما سـؤالی که اکنون مطرح می‌شود، این اسـت که آیا «جعبه‌ابزار دفاعی» ایران، در دوران کنونی نیز می‌تواند اثرگذاری لازم را داشـته باشد یا این کشور نیازمند دکترین تازه‌ای خواهد بود؟

جعبه‌ابزار دفاعی ایران چه بوده؟

در دو قرنی که از تشکیل ارتش مدرن در ایران می‌گذرد، نیروی نظامی این کشـور براسـاس دو پیش‌فرض بنانهاده شده است: نخست اینکه ایران از سوی کشـور ثالثی با تهاجم مواجه می‌شود و دوم اینکه این کشـور ثالث از ایران قوی‌تر اسـت. بر همیـن مبنـا، اجـزا و زیرمجموعه‌های ارتش ایران نیز به سـه بخش تقسـیم شـده‌اند. ارتش ایـران به‌عنوان اصلی‌ترین نیروی نظامی رسـمی این کشـور تا سـال ۲۰۰۳ براسـاس یـک تئوری شـبه‌چریکی شکل گرفته بود. این تئوری بر مبنای دکتریـن «موزاییکی» طراحی شـده بود که طرح اصلـی آن درواقع یک طرح رزمی آمریکایی برای درگیری‌های نامتقارن بود. این طرح به این شـکل عمل می‌کند که ارتش با دشمن متخاصم در نقاط مختلف و به صورت نامنظم درگیر می‌شود و برای اسـتفاده از اصـل غافلگیری، از بخشـی از خاک اشغال‌شده چشم‌پوشی می‌کند. دو نیروی دریایی و هوایی ارتش نیـز برمبنای همین طرح چریکی، دیسیپلین و دستورالعمل‌های نامتقارن داشتند که جنگی فرسایشـی را به دشـمن تحمیل می‌کرد و مانع از فعالیت بی‌دردسـر او در آب‌ها و آسـمان ایران می‌شد. درنتیجه تسلیحات مهم برای ایران نیز انـواع مختلف موشـک‌های سطح‌به‌سـطح (زمیـن- دریا- هـوا)، قایق‌های تنـدرو کوچک و مین‌هـای دریایی بوده‌انـد و این کشـور همواره انـرژی خـود را صرف تولیـد این‌گونه سـلاح‌ها کرده اسـت. حاصل مجموعه این اسـتراتژی‌ها و عملکردها نیز توان نظامی مشـخصی اسـت که هرگز برای تهاجم تدارک ندیده و بهترین کارایی را در نزدیکی مرزهای ایران و در آب‌های این کشـور دارد و درواقع یک نیروی تدافعی تمام‌عیار اسـت که برای تهاجم به آن‌سوی مرزها مناسب به نظر نمی‌رسد. مشابه تمام این تعاریف درباره نیروهای سپاه پاسداران انقلاب اسلامی نیز وجود دارد.

نیـروی قـدس سـپاه پاسـداران و دیگـر زیرمجموعه‌های شناخته‌شـده و ناشناخته سپاه نیـز از همیـن اصول تبعیـت می‌کننـد و نقش چکمه‌هـای روی زمیـن نیروی دریایـی و هوایی را بازی می‌کنند. اسـتراتژی دیگری که جمهوری اسلامی ایران علاقه زیادی به استفاده از آن دارد، این است که به جای دخالت مستقیم، از نیروهایی استفاده می‌کند که در حوزه‌های منافع خود دارد. ایران برای این منظور کمک‌های لازم و آموزش‌ها و فرماندهـی‌ای را که نیاز اسـت در اختیار مردم منطقـه موردنظر می‌گذارد تا آنها خود به سـوی منافع مشترکشـان بـا ایران حرکـت کنند. نمونه حائـز اهمیت این موضـوع را در تقابـل ایران با آمریکا در عراق می‌توان دید. ایران با اسـتفاده از نفوذ خود در میان قبایـل و قومیت‌های مختلف عراق و با اسـتفاده از فسـاد موجود در سیسـتم حاکم، بعـد از حمله آمریکا، توانسـت آمریکا را بدون هیچ درگیری مسـتقیمی از عراق خارج کند و کنترل کامل این کشـور را بـه نیروهای معتمد خود بسـپارد تـا آمریکا نتواند از عـراق به عنوان حیاط‌خلـوت برای حمله به ایران اسـتفاده کند. استراتژی ایران در این کار آن‌قدر کم‌ریسک و دقیق بود که با کمترین هزینه و حتی بدون اینکه کسـی اشاره‌ای به درگیری ایران با آمریکا کند، این جنگ را خارج از خانه برنده شـد. نمونه‌های دیگری از موفقیت استراتژی دفاعی ایران در سال‌های پس از جنگ ایران و عراق در منطقه به همین شـکل رؤیت‌پذیرند.

وضعیت امروز و استراتژی دفاعی ایران

در سـال‌های اخیر در منطقـه خاورمیانه و در همسـایگی ایران به‌ناگاه خلأ قدرتـی برتر ایجاد شده است. اتحاد جماهیر شوروی از هم پاشیده و همسـایگان ایران عمدتا کشورهای مسلمان‌نشین شـده‌اند؛ ترکیه به‌هیچ‌وجه قدرت تهدیدکننده‌ای ماننـد امپراتـوری عثمانی نیسـت و درواقع یک قدرت بی‌هدف است.

ادامه در صفحه ۱۹

ترافیک سنگین دیپلماتیک در پایتخت

تهران هفته آینده میزبان نخست‌وزیر ایتالیا و وزیران ارشد هندی است

شـرق: تهران همچنان مقصد جذابی برای مسـافران اروپایی و آسـیایی است. نه‌تنها گردشگران بیشـتری ایران را برای مسافرت انتخاب می‌کنند، بلکـه میهمانان دیپلماتیک تهران نیز همچنان ایران را جزء مقاصد سـفر خـود قرار می‌دهنـد. این موج از همان روزهای اول بعـد از توافق نهایی در وین (از ۲۳ تیر) آغاز شـد، اگرچه بعد از توافق ژنو برخی از این سفرها آغاز شـده بـود. اروپایی‌ها در همین زمان با سـرعت بیشـتری از دیگران حرکت کردنـد، اما به دنبال توافق وین بود که آسـیایی‌ها و حتی آنها که در خاور دور سـاکن بودند هم به این جمع پیوسـتند. هفته آینده نیز قطار دیپلماتیک تهران همچنان پرسـرعت در حرکت خواهد بود. اواسط هفته آینده نخست‌وزیر ایتالیا مسافر تهران است؛ او اسفند میزبان حسن روحانی، رئیس جمهوری ایران بود. وزیر خارجه هند هم هفته پیش‌رو راهی تهران می‌شود، خانم «سوشما سـواراج» تابستان گذشته میزبان جواد ظریف در دهلی‌نو بود. در همین حال، گفته شـده پرنـس چارلز، ولیعهد بریتانیا نیز قصد دارد پاییز به ایران مسافرت کند. همچنین گفته می‌شود سفر «شینزو آبه»، نخسـت‌وزیر ژاپن نیز برای شهریور برنامه‌ریزی شده است. اگرچه در این بین حتما سـفرهای دیگری برنامه‌ریزی شده که به دلیل قطعی‌نشدن از سوی دو طرف، هنوز اطلاع‌رسانی نشده است، اما بدون شک تهران سال پر میهمانی در پیش خواهد داشت.

مسافرانی از هند

«سوشـما سـواراج»، وزیر امور خارجه هند، ۱۶ آوریـل (۲۸ فروردین) بـا هدف تحکیـم روابط اقتصادی و سیاسـی بیـن هند و ایـران، پس از اجرائی‌شدن برجام و لغو تحریم‌ها به تهران سفر می‌کند. به گزارش ایرنا، روزنامه انگلیسـی‌زبان تریبیون روز چهارشنبه در گزارشی به نقل از منابع رسـمی، سـفر وزیر امور خارجه هند به ایران در اواخر آوریل را تأیید کرد. گفته می‌شود وزیر امور خارجه هند در این سفر در نشست مشترکی با وزیر امور اقتصادی و دارایی کشـورمان به بررسی روابط دوجانبه می‌پردازد. او در حالـی به تهران سـفر می‌کند که پیش از او- شـنبه ۲۱ فروردین- وزیر نفت هند نیز به تهران سـفر می‌کند. دارمندرا پرادهان، وزیر نفت هند، در این سفر علاوه بر دیدار با همتای ایرانی خود با محمدرضا نعمت‌زاده، وزیر صنعت، ولی‌اله سـیف، رئیس کل بانک مرکزی و اکبر ترکان، دبیر شورای هماهنگی مناطق آزاد تجاری- صنعتی و ویژه اقتصادی گفت‌وگو می‌کند. دارمندرا پرادهان یکشـنبه (۲۲ فروردین) در سـفری بـه چابهار، از محل احداث پتروشـیمی از سـوی شـرکت‌های هندی برای تولید کود شیمیایی بازدید می‌کند و پس از آن ایران را ترک خواهد کرد.

تعیین تکلیف پروژه گازی

سفر این دو وزیر هندی به تهران، علاوه بر دیدارهای سیاسی، با پیگیری برخـی موضوعات باقی‌مانـده از پیش همراه خواهد بـود. مذاکره درباره امضـای قرارداد بلـوک گازی «فرزاد بی»، ازجمله این موضوعات اسـت. شـرکت هندی در سـال ۲۰۰۸ این میدان گازی در خلیج فارس را کشـف کرد، اما در سـال ۲۰۱۰ به دلیل فشار آمریکا پروژه را ترک کرد. شرکت نفتی «ONGC» علاقه‌مند به بازگشـت به این میدان گازی اسـت که با نظارت شـرکت نفت و گاز پارس اداره می‌شود. هند بزرگ‌ترین مشتری نفتی ایران پس از چین اسـت، این کشور همچنین علاقه‌مند به حضور در بخش‌های مختلف انرژی ایران از جمله توسعه و سرمایه‌گذاری در بخش پتروشیمی است. هند واردات نفت خام از ایران را در ماه مارس سال‌جاری به بالاترین سـطح در پنج سال گذشـته افزایش داد. در سـال‌های تحریم ایران، یکی از مهم‌ترین مشکلات، نحوه بازگشت پول فروش نفت ایران از هند بود.

روحانی بهمن ماه گذشته به ایتالیا سفر کرد

تلاش برای سفر نخست‌وزیر

عـلاوه بر مذاکرات نفتی، آنچه بیشـتر از دیگر موضوعات در سـفر وزیر خارجه هند به تهران اهمیت خواهد داشـت، برنامه‌ریزی برای انجام سفر «نارندرا مودی»، نخسـت‌وزیر هند، به ایران در آینده‌ای نه‌چندان دور است. به گزارش ایرنا، ایران در ماه ژانویه از نخسـت‌وزیر هند برای سـفر به تهران دعـوت کرد، مودی این دعوت را پذیرفت، اما تاکنون تاریخی برای انجام این سـفر تعیین نشده است. مودی هفته گذشـته به عربستان سفر کرده بود و با توجه به شـرایط منطقه‌ای و روابط دو کشـور، این سفر از اهمیت بالایی برخوردار اسـت. ایرنا به نقل از کارشناسـان نوشته: «سـفر وزیران نفت و خارجه هند به ایران پس از سـفر هفته گذشته نخست‌وزیر هند به عربستان سعودی، تلاشی از سوی این کشور برای برقراری توازن در روابط منطقه این کشور اسـت». ایران و عربستان اگرچه در سال‌های دولت یازدهم نتوانستند تحول چشمگیری در رابطه دوجانبه خود ایجاد کنند، اما بحران یمن، مسائل مربوط به سوریه و به دنبال آن حادثه منا موجب شد این وضعیت پیچیده‌تر شـود. ماجرای قیمت‌گـذاری نفت در اوپک و به دنبـال آن، کاهش قیمت نفت از سـوی عربسـتان و اعدام شـیخ نمر و اعتراض گروهی در ایران که منجر به بالارفتن از دیوار سفارت عربستان در تهران و تخریب بخشی از بنای کنسولگری این کشور در مشهد شد، در ماه‌های گذشته رابطه تهران- ریاض را پیچیده‌تر از قبل کرده اسـت. عمده میهمانان اخیر تهران، پیش یا پس از سـفر به تهران، ریاض را هم در برنامه سـفر خود دارند و بیش از همیشـه ایـن بحث نمود یافته که ایران و عربسـتان، دو قـدرت تأثیرگذار منطقه‌ای هستند که حتی همسایگان شبه‌قاره نیز برای ارتباط با این دو قدرت به دنبال برقراری یک موازنه‌اند. کارشناسـان معتقدند تهران و دهلی‌نو بعد از لغو تحریم‌های بین‌المللی علیه ایران، درصدد گسترش و تقویت روابط دوجانبه در زمینه‌های مختلف، پیش از سفر نخست‌وزیر هند به ایران هستند.

نخست‌وزیر می‌آید

مسافر دیگر هفته پیش‌روی تهران، نخست‌وزیر ایتالیا است؛ او ۲۴ و ۲۵ فروردین به تهران سفر می‌کند اما جزئیات برنامه سفر او اعلام نشده است. رسانه‌ها نوشـته‌اند سفر نخسـت‌وزیر ایتالیا به ایران، نخستین سفر رئیس دولت یک کشـور مهم اقتصادی اروپایی به ایران از زمان توافق هسـته‌ای خواهد بود. ایتالیا از اولین کشورهای اروپایی بود که بلافاصله بعد از اعلام و اجرای توافق هسته‌ای ایران و قدرت‌های ج هانی روابط اقتصادی خود را با تهران از سـر گرفت. این کشور پیش از تحریم‌ها سومین شریک اقتصادی ایران در مبادلات اقتصادی بود. بهمن سـال گذشته حسن روحانی، در سفر به ایتالیا و فرانسه اسـناد و یادداشت‌های همکاری مختلفی امضا کرد. در دو سـال مذاکرات هسـته‌ای نیز وزیران خارجه ایتالیا سه‌بار به تهران سفر کردند و ظریف نیز در یک سـفر پاسـخ آنها را داد. پیش از این و در سـطح نخست‌وزیر رؤسای جمهور سوئیس و اتریش نیز به تهران سفر کرده بودند.

شاه‌ماهی شرق دور

در این بین شـاه‌ماهی میهمانان تهران «شـینزو آبه»، نخست‌وزیر ژاپن اسـت که قرار اسـت شـهریور به تهران سـفر کند. ژاپن که محافظه‌کارتر از دیگر شـرکای آسیای دور اسـت، بعد از ۳۸ سـال در چنین سطحی به تهران سـفر می‌کند. در همین زمینه یک نشـریه ژاپنی در گزارشـی از سفر به ایران به‌عنوان نقطه عطف در تاریخ روابط دو کشـور نام برد و نوشـت: این سـفر می‌تواند علاوه بر گسترش و توسـعه مناسبات دوجانبه، بسیاری از کوتاهی‌هـای صورت‌گرفته توسـط توکیـو در دوران تحریم‌ها را جبران کند. به گزارش ایرنا، سـفر نخست‌وزیر ژاپن براساس گزارش رسانه‌های این کشور قرار است در ماه آگوسـت (مرداد - شهریور) انجام شود و براساس همین گزارش‌ها، این سـفر برای توکیو اهمیت بسـزایی دارد. «ژاپن‌تودی» یکی از نشـریات پرتیراژ ژاپن، روز چهارشنبه در گزارش خود نوشت: دولت ژاپن این سـفر را یک رویداد مهم سیاسی و اقتصادی در مناسبات دوجانبه با ایـران به‌عنوان دارنده منابـع بزرگ انرژی در دنیا می‌داند. سـال ۱۹۷۸ میلادی بود که «تاکه‌ئو فوکودا»، نخسـت‌وزیر وقت ژاپن، به ایران سفر کرد و دیدار یک نخسـت‌وزیر دیگر پس از ۳۸ سـال طبیعتا در روابط دو کشور از اهمیت بالایی برخوردار اسـت. زمستان گذشته بود که وزیر خارجه ژاپن بـه تهران آمد و با همتـای ایرانی خود دیدار کرد. آنها این سـفر را بعد از اجرائی‌شدن برجام انجام دادند تا مطمئن شوند هیچ تحریمی سرمایه‌های آنها را تهدید نمی‌کند. رسـانه‌های ژاپن نوشـته‌اند این سـفر قرار است به کشـوری انجام شـود که منابعی بزرگ و غنی از نفت و گاز دارد و کشـور ژاپن می‌خواهد در چارچوب این سفر برای گسترش همکاری‌های اقتصادی با ایران زمینه‌سـازی جدی شود. از سوی دیگر این سـفر می‌تواند بسیاری از کوتاهی‌های انجام‌شـده از سـوی توکیو در دوران تحریم‌ها علیه ایران را جبـران کند. منابع دولتـی در ژاپن گزارش داده‌اند این سـفر قبل یا بعد از برگزاری ششـمین کنفرانس توسعه آفریقا در کنیا موسوم به «تیکاد» انجام خواهد شـد که برای ۲۷ و ۲۸ آگوست سال جاری میلادی (ششم و هفتم شـهریور ۹۵) برنامه‌ریزی شده است. سپتامبر گذشته رئیس‌جمهوری ایران و نخسـت‌وزیر ژاپن در حاشیه اجلاس مجمع عمومی سازمان ملل دیدار و گفت‌وگـو کردند و همان زمان «آبه» تمایل خود را برای سـفر به تهران به اطلاع مقام‌های کشـورمان رسـاند. دو ماه قبل نیز ایران و ژاپن یک پیمان سـرمایه‌گذاری مهم دوجانبه با هدف حضور قوی‌تر و سرمایه‌گذاری بیشتر ژاپن به‌ویژه در بخش‌های انرژی ایران امضا کردند.

داستان یک عکس

عکس: ایسنا

ایسنا: سیدعباس عراقچی در گفت‌وگویی که اخیرا با یکی از رسانه‌های داخلی داشت، از یکی از تصاویری که در آن همراه با وندی شرمن، معاون وزیر خارجه آمریـکا دیـده می‌شـود، به‌عنوان تصویـر معروف و اولین عکسـی کـه از صحبت دو مقـام ایرانی و آمریکایی به طور خودمانی‌تر در رسانه‌ها منتشر شد نام برد. تصویر مورد نظر معاون وزیر خارجه و عضو ارشد تیم مذاکره‌کننده هسـته‌ای، ۱۷ آبان ۱۳۹۲ در لابی هتل اینترکنتیننتال به‌وسـیله عکاس خبرگزاری «ایسنا» به ثبت رسید.

پرده اول: دیدار در لابی

هیأت‌هـای مذاکره‌کننـده بعـد از رایزنی‌هـای دوجانبه و چندجانبه طولانی روز ۱۶ آبان برای صرف شام، هواخوری و برخی برای ملاقات‌ها و رایزنی‌های داخلی ساعتی پیش از این از هتل خارج شده بودند. خروج هیأت‌ها و اعضای تیم‌هـای مذاکره‌کننده به رؤیت خبرنگاران رسـیده بود و انتظار برای بازگشت آنها و شاید گرفتن خبری دست اول باعث شد در آن ساعتِ شـب همچنان در لابی حضور داشته باشند. هیأت آمریکایی به سرپرسـتی وندی‌شرمن و برخی از کارشناسـان خود، اولین هیأتـی بودند که به هتل بازگشتند و در لابی تردد می‌کردند. هم‌زمان چند نفر از اعضای هیأت ایرانی و به طور مشخص سیدعباس عراقچی و مجید تخت‌روانچی در مشایعت یکدیگر با پوشـه‌هایی در دست وارد هتل شدند. طبیعی بود حـالا که نمی‌توانیم سـراغ هیـأت آمریکایی برویم سـراغ اعضای هیأت ایرانی برویم و آخرین تحولات را جویا شویم، اما ناگهان وندی‌شرمن در گوشه‌ای از لابی، سیدعباس عراقچی را پیدا کرد و برای دقایقی گفت‌وگویی کوتاه و سـرپایی میان آنها شکل گرفت. باید گفت برای اولین‌بـار در تاریخ روابط دیپلماتیک دو کشـور دو مقام عالی ایرانی و آمریکایی در انظار عمومـی، به‌ویژه در جایـی که چشـم‌هایی تیزبین (خبرنگاران) حضور داشـت، با یکدیگر گفت‌وگویی خصوصی هرچند کوتاه را شکل دادند.

پرده دوم: شکار

شاید از نگاه بسـیاری از خبرنگاران و رسانه‌های خبری ملاقات دو مقام ایرانی و آمریکایی، درحالی‌که بیشـتر از سه ماه اسـت به طور رسمی دو طرف در تماس و مذاکره مسـتقیم هسـتند امـری عادی به نظر آیـد، اما در ماه‌های نخسـت مذاکـرات گاهی اتفاقاتـی رخ می‌داد که جـزء «اولین‌ها» در عرصه رسـانه‌ای و حتی روابط دیپلماتیک ایـران و آمریکا محسوب می‌شـد و این امر برای یک خبرنگار ایرانی که بیش از ۳۳ سال است که تصویری از مقامات دو کشـور در کنار یکدیگر ندیده است و بالعکس اخبار دیدارنکردن، دست‌ندادن، بر سر یک میز حاضرنشدن را دنبال کرده است، موضوعی خاص و درخور توجه بود که نمی‌شد به‌راحتی از کنار آن گذشت. از مقابل چشـمان سیدعباس عراقچی به‌سـرعت خود را به عکاسی که در نقطه‌ای کور از محل واقعه در انتظار ما برای بازگشـت به هتل محل اقامت بود، رساندم. فرصت توضیح دادن نبود، فقط به دوربینش اشـاره کردم و از او خواسـتم عجله کنـد و او بدون اینکه بداند قرار اسـت چه چیز را ثبت کند و با خسـتگی زیـاد از تنش‌ها و حساسـیت‌های یک روز سـخت کاری خود را به سـوژه رسـاند. تا جایی که به خاطر دارم عکاس تنها توانسـت دو فریـم عکس بگیرد. لحظاتی بعد مکالمه شـرمن و عراقچی پایان یافت و از یکدیگر جدا شدند.

پرده سوم: توفان در راه است

بعد از تلاش برای ثبت دیدار شـرمن و عراقچی طبیعی بود مهم‌ترین سـؤال این اسـت که چه چیز باعث شـد معاون وزیـر خارجه آمریـکا به فوریت همتـای ایرانی خـود را در لابی صدا کـرده و با او صحبت کند، درحالی‌که امکان تماس تلفنی، ایمیل و حتی ملاقات وجود داشت، اما نه به فوریت.

ادامه در صفحه ۷

الو شرق ۸۸۶۴۰۲۶۰

sharghline@sharghdaily.ir
پیامک: ۳۰۰۰۴۶۹۹

● دولت قیمـت حامل‌های انـرژی و نان را بالا برده کـه درمقابل به مردم یارانه بدهد. باور کنید ۸۰ درصد مردم ازجمله ما کارمندان به این یارانه حتی بیشـتر از مبلغ فعلی نیازمندیم، پس دولت لطف کند یارانه را قطع نکند و هرچه‌زودتر نسبت به پرداخت آن اقدام کند.

کارمند آموزش‌وپرورش از شهرستان آمل

● آقـای وزیـر راه، بنده یـک شـهروند تهرانی (بابلی) اصالتا هستم. جاده هراز از تهران تا آمل ۱۸۰ کیلومتر است. بارها شده این مسیر دوساعته را هفت تا هشت ساعت در ترافیک بمانیم. تا کی باید این وضعیت نابسـامان را تحمل کنیم. لطفا به‌طور واضح و شـفاف بفرمایید چه زمانی طرح تعریض و چهاربانده‌شدن جاده به پایان می‌رسد؟

سعید نیازی

● مرگ دلخراش معلم شجاع سیستانی و دیدن وضع اسـفبار سـاختمان مدرسـه، عرق شرم بر پیشانی من نشـاند، نمی‌دانم آقای وزیر هم حال من را دارند، یا نه؟

م. مقدم

● هرسال نیروی انتظامی به مناسبت فرارسیدن عید برای بازنشستگان سـبد کالا شامل مایحتاج ضروری تدارک می‌دید اما متأسفانه امسال خبری نبود. آیـا این‌گونـه حرمت بازنشسـتگان حفظ می‌شود. سال‌به‌سال دریغ از پارسال.

حمیدرضا شکوه‌امیری از تهران

● نبود تابلو در منطقـه «نعمت‌آباد»، واقع در جاده ساوه موجب شد برای انجام کاری ضروری مقصد را به اشتباه بروم و به منطقه دیگری سفر کنم! همه مردم که بومی آن منطقه نیسـتند که مسـیرها را به‌خوبی بدانند و به‌راحتی رفت‌وآمد کنند. از مسئولان شهرداری تقاضا داریم با نصب تابلـو راهنما در نعمت‌آباد، به این مشـکل پایان دهند.

عرفان

● **ایسـتگاه و پل‌های تاریک:** چـرا پل‌های عابر پیـاده و ایسـتگاه اتوبوس‌های شـرکت واحد در بزرگـراه شـهید محلاتـی به‌ویژه ایسـتگاه‌های مخبر شـمالی، پارک فرید، پل‌های مقابل خیابان خرمگاه، مسـجد شـهدا و همچنین پـل مقابل ورزشـگاه آیت‌الله سعیدی، شـب‌ها خاموش و تاریک است؟

افروز قاسمی